

Прологъ

Манастирска килия. Въ кѣта предъ стара икона, мъждѣй кандилце. Отецъ Паисий седи наведенъ предъ масата, на която се вижда рѣкописъ. Той е дълбоко замисленъ, погълнатъ въ виденията на своята история. Около него се мѣркатъ сѣнкитѣ на нашитѣ стари царе: Аспарухъ, Шишманъ, Страцимиръ, Княгиня Мара, Крумъ, Борисъ и др.

Мълчание,

Княгиня Мара — (къмъ другитѣ):

— По-тихичко!... Следъ толкозъ дни — почива.

Страцимиръ

... А може би къмъ други миръ
душата му наново се опива...
и може би той вижда другъ кумиръ...

Княгиня Мара

Да! Другъ кумиръ!... Историята — радость
за цѣлъ народъ!... На тоя старецъ святъ
дължимъ поклонъ, голѣма благодарностъ,
че двери ни отваря къмъ новъ святъ!...
Где предъ вѣкове да бѣ! — сждба друга
би ималъ днесъ нещастний роденъ край.

Шишманъ

Така! Тѣй е, о сестро моя, заслуга
безценна би била... Да! То се знай...

Аспарухъ

Заслуга, не!... А ознаменоване
на подвигъ — блѣнъ!... Бихъ казалъ азъ дано
за бждаще да разбератъ призване